

2

Tomášek

ZPRAVODAJ FARNOSTI
PŘI KOSTELE sv. TOMÁŠE V BRNĚ

Motto:

*„Radost začíná právě v okamžiku,
kdy ses vzdal pokusu hledat štěstí a snažíš se ho darovat druhým.“*

Michel Quoist

Úvodní slovo

Myslím, že každý pravdivě věřící člověk si vždy znovu klade otázku, zda jeho víra nese ovoce, zda není planou ratolestí. Odpověď nemá podobu slovních deklarací, nýbrž leží v rovině každodenního života a našich konkrétních skutků. Ty samozřejmě nemusejí mít vždy zbožnou fasádu, skutkem víry je každý skutek lásky, lhostejno kterým směrem. Čas od času se však nabízí příležitost přidat k těmto všedním vyznáním víry i projev skutečně náboženský. V tomto čísle Tomáška najdete pozvání ke spolupráci na přípravě celostátního misijního kongresu dětí, který se uskuteční

v říjnu příštího roku v Brně a do kterého se tedy zapojí všechny farnosti v centru města. Prosím vás, abyste se ozvali, pokud cítíte, že máte čím této věci pomoci.

V tomto týdnu také znovu vzpomeneme na ty, kteří nás „předešli se znamením víry a spí spánkem věčnosti“. Křesťané nechodí na hřbitovy truchlit, chodí se tam těšit! Těšit na všechna budoucí setkání s našimi blízkými, těšit na setkání s milujícím a milosrdným Otcem. A jak praví známé úsloví: Nejhezčí je těšení se!

Váš farář Petr Vrbacký

Informace

Aktuální dění ve farnosti

• Ve spolupráci Masarykovy univerzity v Brně, Biskupství brněnského a občanského sdružení Hippokrates se otevírá v letošním roce v rámci Univerzity třetího věku studium seniorů s názvem **Živá teologie – Spirituální dimenze člověka**. Výuka je bezplatná, probíhá v objektech MU v centru Brna zpravidla v odpoledních hodinách a začíná 3. listopadu 2006. Bližší informace jsou k dispozici na vývěsce vzadu v kostele.

• **V neděli 19. listopadu 2006 bude v našem kostele celebrovat mše svaté v 9 a v 11 hodin otec Pavel Hověz,** farář nově vzniklé farnosti Brno – Lesná. Jeho návštěva je jednak příležitostí k „sousedskému“ seznámení se, jednak nás chce poprosit o finanční pomoc při splácení dluhů po stavbě víceúčelového sálu, ve kterém probíhají bohoslužby tohoto farního společenství. Myslím, že se sami dokážeme dobře vcítit do jejich situace, a tak vás už nyní prosím (a ještě vám prosbu znovu připomenu) o velkorysost při nedělní sbírce v ten den na kterékoli mši svaté – všechny budou věnovány na tento účel.

• **Ve čtvrtek 23. listopadu 2006 v 19 hodin se na faře na Lidické 6 koná setkání farní rady.**

• **Ve středu 1. listopadu odpoledne a ve čtvrtek 2. listopadu** po celý den je možno získat při návštěvě kteréhokoliv kostela **plnomocné odpustky pro duše v očistci**. Kromě tří obvyklých podmínek – svatá zpověď (nemusí být přímo ten den, stačí v blízkém čase před či po), svaté přijímání a modlitba na úmysl Svatého otce – je třeba se pomodlit při návštěvě kostela modlitbu Páně a vyznání víry. Ve dnech 1. – 8. listopadu lze takto získat plnomocné odpustky také při návštěvě hřbitova.

• **KLUB Hledáš přátelství?** Jsi ve věku 25 – 40 let? Nemáš s kým bys trávil/trávila volné chvíle? Jsi svobodný katolík či katolička a chceš to změnit?

Společenství mladých katolíků a katolicek „KLUB“ pořádá různé seznamovací akce i pro ostatní z křesťanských církví. Společenské, duchovní a sportovní dny, víkendovky, divadla, plesy či letní dovolené . . . , kde je možno navázat nová přátelství i nalézt životního partnera. Takže neváhej a někam se s námi vydej!

„KLUB“ Diecézní středisko mládeže
Petrov 5
602 00 BRNO
klub.brno@post.cz

Slovo nemocným

Každý, kdo chce jít za mnou, at' vezme svůj kříž a následuje mne.

Mk 8, 34

Občas slyšíme v liturgii o mučednících, mužích či ženách, a v té chvíli si každý představí nesmírné utrpení, které tito lidé prožívali, protože nechtěli zradit svoje přesvědčení a svoji víru. Mučedníci mohou být také nazýváni svědky, protože svým způsobem života a svou pevností vydávají svědectví o správnosti svého přesvědčení.

Všichni lidé nejsou ve svém životě podrobni takovým zkouškám, které vyžadují nasazení života. Každý se však musí během celého svého života vychovávat k tomu, aby byl schopen se vyrovnat s malými problémy a těžkostmi, které mu život přinese, bude mít dost síly, aby správně prožil i to, co může být velmi těžké.

Každý člověk je ve svém životě vystaven různým zkouškám, které někdy mohou být i značně nelehké. Jako věřící lidé však nespolehnáme jenom na svoje síly, ale počítáme i s Boží pomocí. S ní jsme schopni správně použít všechno, i to, co se nám může zdát náročné. Pro svoje jednání máme v dějinách i v současnosti hodně vzorů. Tito lidé, i když hodně trpěli, neodcházel ze světa naplnění nenávistí k těm, kteří je pronásledovali, ale byli schopni je pochopit a odpustit jim.

Když jsme stíženi nemocí, kterou jsme nezavinili, když používáme všechny dostupné prostředky k odstranění nemoci a všeho, co ji provází, a přesto se nám nedaří dosáhnout takového stavu, abychom byli spokojeni, musíme být ochotní se vyrovnat se skutečností a přijmout to, co nás potkalo, a spoléhat na Boží pomoc a mít jistotu, že Bůh ví o všem, co prožíváme, a dá nám potřebnou pomoc, abychom prožili všechno tak, že nám to neuškodí, ale prospěje.

Svojí vyrovnaností, klidem a relativní spokojeností můžeme ovlivnit lidi, kteří jsou v naší blízkosti a mají podobné problémy jako my. V těžkých chvílích víc než vzletná slova působí způsob života lidí nesoucích s odevzdaností svůj kříž.

Když se jedná o skutečně těžké onemocnění, nejsou problémem jen tělesné bolesti, ale také psychické úzkosti, pocit beznaděje, strach z budoucnosti a pocit opuštěnosti. Lidé, kteří jsou kolem nemocného, nemají často dost zkušeností, schopností a sil, aby delší dobu přinášeli do duše nemocného klid a pomáhali mu se se vším vyrovnat. V takových chvílích je možné spoléhat jen na Boha a na jeho pomoc. Jen On je schopen dát člověku dost sil, aby byl schopen správně prožít i to, co se zdá být beznadějně. Čím víc bude člověk spoléhat na Boží pomoc, čím víc o ni bude prosit a čím lépe bude spolupracovat s tím, co od Boha dostane, tím lépe prožije i ty nejtěžší chvíle svého života.

J. Šik

3. celostátní kongres

papežského misijního díla dětí

V sobotu 6. 10. 2007 se uskuteční již třetí kongres PMDD, tentokrát na rozdíl od dvou předcházejících přímo v městě Brně. Začátek (asi v 9 hod.) se uskuteční v katedrále na Petrově, stejně jako závěrečná mše svatá a ukončení celého programu (asi v 15 – 16 hod.). Dále bylo vybráno pět brněnských kostelů, které by měly být stěžejní součástí programu. Jsou to: kostel sv. Tomáše, sv. Jakuba, jezuitský, minoritský a kapucínský. Každý z těchto kostelů by měl děti uvádět do jednoho kontinentu. Protože se očekává asi 3000 dětí, je třeba zapojit nejen jednotlivé farnosti, ale i další řády a církevní instituce, které se zabývají prací s dětmi v církvi. Bude to také jakýsi příspěvek k 230. výročí založení brněnského biskupství, které připadá na příští rok.

Program v jednotlivých kostelích nebude stanoven nijak centrálně, ale podle možností a schopností těch, kteří jsou v tomto kostele doma.

S velikou prosbou o pomoc, s požehnaním otce biskupa Cikrleho a ředitele Misijních děl ČR P. Jiřího Šlégra

*Mgr. Jana Zehnalová,
diecézní ředitelka PMD*

* * *

Co se bude v den konání 3. kongresu PMDD dít v kostele sv. Tomáše?

Kostel sv. Tomáše by se měl na tento den proměnit v americký kontinent.

Zapojení farností do příprav přináší řadu otázek:

Kde se budou nacházet jednotlivé misie? Jaký program jsme schopni nabídnout dětem od předškolního věku do zhruba patnácti let? (Předpokládá se účast asi 3000 dětí, které projdou v malých skupinkách během dne všech pět kostelů. Tomu je třeba program přizpůsobit.) Jaké misionáře, kteří působili v Americe, známe? Jaké budeme potřebovat zázemí (občerstvení, sociální zařízení atd.)? Kdo bude připravovat děti z naší farnosti? Co jsme schopni s dětmi vyrobit pro misijní jarmark?

V průběhu příprav se jistě objeví spousta dalších otázek, ale někde je nutno začít. Pro účastníky z řad dětí vychází program přípravy v Katechetickém věstníku. První část informací je v následujícím článku. I těmito informacemi se dá inspirovat, ale pro organizátory vlastního dne v kostele by to mělo být jen jedno z vodítek.

Obracíme se na všechny, kdo mají schopnosti (a hlavně zájem) s přípravou pomoci. Každý nápad bude vítán, ale je také nutné nápady realizovat a dovést do konce. Máte-li chuť se na přípravě podílet, můžete na sebe kdykoli nechat kontakt u kostelníka nebo pošlete kontakt mailem na adresu koukal@bigy.cz

První schůzka zájemců o spolupráci by byla ve středu 15. listopadu po dětské mši svaté. Nápady na program jsou vítány.

Pavel Koukal – senior

Slovo z kavárny

Milí pravidelní návštěvníci kavárny, jakož i vy, kteří do kavárny nechodíte. Původně jsem nechtěl do Tomáška o naší kavárně psát, protože jsem toto téma považoval za vyčerpané, nicméně poznal jsem, že téma je ještě stále nosné a každý text o naší farní kavárně si svého čtenáře najde. Koneckonců, zdá se, že v dnešní době je to hlavně zájem o dění ve farnosti, který z dobrých křesťanů dělá dobré farníky.

Na prvním místě bych se měl vyjádřit k investigativnímu odhalení, že v naší kavárně otročí skřítki: ano, je to tak. I já, v roli správce kavárny, jsem podlehl tlaku globalizace, a ve snaze získat lacinou, výkonnou a flexibilní pracovní sílu, jsem nabral několik pomocníků v Číně. Bohužel, při výběru pracovníků jsem neměl příliš šťastnou ruku. Posuďte sami:

Starý skřet Fu-šuj způsobuje, že místo šlehačky na své čokoládě máte jen bílý škraloup nebo že ke kávě nedostanete lžičku. Skřítek Ne-maj svou nezřízenou žravostí způsobuje nedostatek nejvíce požadovaných produktů naší kavárny. K nerozeznání podobná a snadno zaměnitelná dvojčata Ti-to a Ti-tam mají na svědomí dezorientaci obsluhy a z toho plynoucí místní nesrovnalosti nabídky a poptávky. Důsledkem toho je, že objednané sušenky dostane žízňivý host toužící po minerálce, a dítě, těšící se na teplý juice, dostane řádně vychlazeného bechera. Jediný, kdo mi dělá radost, je v pravdě křesťanský skřítek

Po-koi-ti, který rozhání rudou mlhu před očima hostů, jejichž objednávku vyřizoval starý dobrý Fu-šuj. Skupinu těchto pracantů měl původně ještě doplňovat skřítek Do-rin-gle, který měl, in loco parentis, ukázňovat adolescentní a jinou nezvedenou mládež. Bohužel však na poslední chvíli odřekl, takže mi nezbývá než apelovat na rodiče, aby na něj nespolehali a sami své ratolesti ukázňovali rukou i příkladem.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti je tedy jasné, že spoléhat se na obsluhu skřítků není možné a že i nadále bude nutné, aby si službu brali všichni návštěvníci kavárny. Nebudou-li služby, nebude kavárna. Na tomto místě bych chtěl poděkovat všem, zejména rodinám s dětmi, kteří si služby berou, byť to pro ně představuje jisté komplikace. Děkuji však i těm, pro které to komplikace nepředstavuje, jejich zásluhy nejsou o nic menší. Neděkuji Zuzaně Kithy Pospíšilové, která návštěvy v kavárně vyhledává, avšak službě se soustavně vyhýbá, a není tak dobrým příkladem svým kamarádům. Tolik tedy ze zákulisí farní kavárny.

Nyní bych se rád vypořádal s dotazy, se kterými jsem často konfrontován:

Kolik hostů v kavárně lze považovat za optimální počet?

Optimální počet hostů byl jednou provždy stanoven v klasickém díle Hospoda na mýtince. Počet hostů vyšší jak 0 lze považovat za znepokojivý, věstící problémy.

Je pravda, že obsluha vše zvládá s klidem, bez emocí?

To se liší službu od služby. Některé z nich se řídí heslem: Škoda křivého slova, které padne vedle.

Jaké to je, vést farní kavárnu?

Žijeme v slzavém údolí a vedení farní kavárny zcela zapadá do tohoto obvyklého standardu.

Jaký je nový pressovar?

Nový stroj na kávu je výsledkem mnohaletého vývoje menších pressovačů. Pozitivem je chutná káva s hustou pěnou, drobnou vadou je delší pracovní cyklus, který klade velké nároky na službu, neboť vyžaduje inteligentní řízení kávového provozu. Jak ukázaly zkušenosti posledních služeb, je vhodné při přípravě použít „fuzzy logiku“, kdy obsluha již dělá kávu pro hosty, kteří si ještě neobjednali. Bližší školení dostane každá služba na místě.

Máš nějaký tajný typ, týkající se návštěvy farní kavárny?

To nejlepší, co můžete udělat, je toto: jít ráno na latinskou mši, pak se sebrat a jít domů věnovat se rodině a rozjímání nad mešními texty onoho dne.

Co dodat? Doufám, že jste se o farní kavárně opět dozvěděli něco nového a že jste se utvrdili v přesvědčení, že farní kavárna u sv. Tomáše je, podobně jako celá farnost, jedinečná a nezaměnitelná.

Gert

Zamyšlení nejen dušičkové

K význačným dnům liturgického roku patří Vzpomínka na všechny věrné zemřelé. Při této příležitosti se častěji v myšlenkách vracíme nejen k těm našim blízkým, kteří již zesnuli, ale i k vzájemným vztahům, které jsme spolu měli a každodenně prožívali v průběhu společného života. Vzpomínáme na všechno dobré a někdy i to méně dobré, co jsme společně prožili

Se smrtí někoho blízkého se v životě setká snad každý. Někdy, například pokud je příčinou smrti některá z civilizačních chorob, nás může trápit sklon k přemítání o tom, zda této nemoci nebylo možné předejít, zda byly vyčerpány všechny možnosti léčby atp. Také se zde mohou objevit výčitky - nepodíleli jsme se na tom, že ta nemoc vůbec vznikla, i my sami? - příčiny nemocí totiž bývají jak fyzické tak psychické. Těmi psychickými příčinami mohou být např. déle trvající rodinné rozlady a konflikty, z naší strany prosazování vlastních zájmů a koníčků, přátel či společnosti na úkor toho druhého, malé zapojování se do prací souvisejících s chodem domácnosti, malý zájem o děti a výchovné působení na ně. Z toho všeho plyne přetěžování toho druhého člena rodiny, jeho stresování například z toho, že je na domácnost převážně sám, že je mezi těmi nejbližšími špatná výměna informací, objevují se časté mrzuté nálady atp.

Dále se mohou objevit myšlenky nebo dokonce výčitky v tom směru, že jsme tomu svému blízkému nebo blízké mohli věnovat více času, měli mu dát zřetelněji najevo svoji lásku a vděčnost za to, co pro nás, pro rodinu udělal.

Takové a podobné myšlenky a někdy pro nás ne vždy lichotivě vyznívající zjištění nás však mají vést k tomu, abychom se ze svých chyb poučili a byli v dalším průběhu života lepšími. Pokud se však v myšlenkách pohybujeme převážně jen v minulosti a stále intenzivně prožíváme svoji ztrátu, může to mít dopad jak na náš společenský, rodinný i pracovní život (může to např. negativně ovlivnit kontakty s ostatními členy rodiny, s přáteli, se spolupracovníky atd.), ale také nepříznivě působit na naše duševní zdraví a na náš celkový zdravotní stav. Intenzivní dlouhodobé prožívání bolu (jako negativní emoce) a z toho plynoucí ztráta kontaktu s realitou se může negativně projevit i na pracovním výkonu. Někdy, zejména pro lidi nevěřící v Boha, znamená ztráta toho nejbližšího ztrátu té nejvyšší životní hodnoty. Z toho mohou vyvodit závěr, že život už pro ně ztratil smysl. Potom může docházet i k tomu, že si tito lidé sáhnou na život. V takzvané moderní civilizaci jsou sebevraždy stále častějším jevem, ale jen zřídka k nim dochází ve věřících rodinách. Nejvyšší hodnotou jejich členů je totiž Bůh a život berou křesťané jako cestu k němu. Prakticky věřící člověk si uvědomuje, že tento těžký hřích sebevraždy může dojít odpuštění snad jen výjimečně, protože

projevit dokonalou lítost nad svým činem sebevrah asi nestihne. I jiné kultury na sebevraždu pohlížejí jako na negativní jev. Například některá náboženství, která věří v převtělování duší se zmiňují o tom, že sebevrah prožije svůj další život (aby měl příležitost tento hřích odčinit) jako duševně postižený.

Po smrti našeho blízkého zprvu nemůžeme chápat, jaké má Bůh s námi další plány, a tak bolest spojená se smrtí nejbližšího může v extrémních případech vést k tomu, že se pozůstalý se ztrátou toho nejdražšího ani po delší době nevyrovná. Z jeho smrti pak může vinit kohokoliv a pak ho jeho zoufání, psychická nevyrovnanost a nedokonalá víra může vést až k odklonu od víry a od Boha. Je však třeba věřit tomu, že Bůh to s námi myslí dobře, a tak i zde v životě dostáváme při změněných podmínkách novou šanci. Nyní je jen na nás, jak ji využijeme. Drahému zemřelému můžeme aktivně pomoci modlitbou nebo obětováním mše svaté mnohem více než neplodným přemítáním ve stylu „co kdyby“. V každém případě se však z této ztráty můžeme poučit jak sami, tak se z ní mohou poučit ostatní. Zejména pak ti, kteří si své mezilidské vztahy teprve budují. Svůj život po boku druhého člověka máme žít ve vzájemné lásce, pokud jde o manžele, tak ti mají „spolu snášet dobré i zlé“. Ve společném životě máme usilovat o vzájemnou permanentní komunikaci na všech úrovních, a to v pozitivním a konstruktivním duchu. Pokud jde o duchovní život, zde je třeba zdůraznit i význam společné

modlitby všech členů rodiny a manželů obzvláště. Uvědomili jsme si skutečnost, že láska toho druhého není samozřejmostí nebo jen nějakým zvykem? Že o jeho nebo její opravdovou lásku je třeba se stále ucházet? Bylo to tak i u nás? Nebylo v našich vztazích nebo i mimo ně něco, čeho nyní litujeme, za co se nyní stydíme? To jsou jen některé z oblastí, kterými se můžeme zabývat při hodnocení našeho společného života a vztahů s blízkým zemřelým. Je třeba si také uvědomit, že ten druhý a život s ním nám byl poskytnut jako dar nebo šance od Boha. Využili jsme ji adekvátně? Jak asi bude náš společný život a náš podíl v něm „oceněn“? Znali jsme se vůbec a věděli vzájemně o sobě a o duševním a duchovním životě toho druhého?

Po celkové rekapitulaci našeho společného života můžeme přijít na to, že leccos bychom dnes dělali jinak. Protože však život vrátit nelze (takové reparáty se v životě neskládají), je třeba se z našich, nyní již minulých, mezilidských vztahů s blízkým nebo blízkými poučit. Z takto nabytých zkušeností pak mohou čerpat zejména naši nejbližší, děti, sourozenci, přátelé. Myšlenkové ulpívání na minulosti, neustálé sebeobviňování atp. může člověka neurotizovat, déle trvající stresy pak mohou negativně ovlivnit zdravotní stav. Zde je třeba upozornit na to, že dlouho trvající intenzivní stres je i jedním z faktorů vzniku rakoviny.

Svůj život bychom měli žít nadále tak, abychom se se svým drahými zemřelými na věčnosti setkali a abychom toho, co

jsme v životě udělali, nemuseli litovat a za svůj život se před Bohem ani před svými blízkými (ať zemřelými, nebo živými) nemuseli stydět. Podle teorie rolí je život složen z rolí, které lidé hrají. Pak bychom se měli snažit tyto role hrát co nejlépe - ať je to role dcery nebo syna, žáka, spolužáka, studenta, sourozence, přítele, manžela, rodiče, zaměstnance atd. To, jak se s těmi rolemi vyrovnáváme, jak je dobře nebo méně dobře hrajeme, to posuzuje naše okolí. Toto hodnocení však může být subjektivní, ne zcela správné. Objektivně náš život posoudí, tedy to jak dobře jsme se zhostili svých rolí, hodnotí a po naší smrti zhodnotí definitivně „režisér nejvyšší“ - Bůh. Měli bychom využít této příležitosti a na základě takové dušičkové rozvahy, oprostěné od subjektivních zkreslení a vzpomínkového optimismu, se poučit. Měli bychom zlepšit své současné mezilidské vztahy a chování především k těm našim bližním, se kterými se denně setkáváme.

Závěrem si připomeneme skutečnost, že každý člověk svým životem dává příklad nejen svým dětem, širší rodině, ale i ostatním lidem, se kterými je v kontaktu, třeba jen náhodně. Proto se máme nejen v této „dušičkové“ době, ale po celý náš život aktivně se snažit žít příkladným životem křesťana. K tomu ať nám všem, zejména pak všem pozůstalým pomáhá Bůh.

PhDr. Jan Weinberger

Dětská schola v Komíně

V neděli 15.10.2006 zpívala dětská schola kostela sv. Tomáše při mši svaté v Brně – Komíně. Scholu do Komína pozval otec P. Hošek a již před mší – během zkoušky se s dětmi srdečně přivítal.

V samotném kostele jsme rozhodně nemohli mít pocit, že jsme mezi cizími. Už jenom proto, že zde byla spousta „tomáškovců“, povětšinou rodin dětí ze sboru, které otec Hošek na začátku mše také pozdravil.

Děti zpívaly (jako vždy) krásně, otec Hošek měl pěkné a poučné kázání, po mši děti dostaly bonbon. Myslím, že se nám v Komíně všem moc líbilo.

Také jsme byli pozváni na drakiádu, kterou komínská farnost ten den pořádala. Domnívám se však, že z důvodu nedostatku draků nebylo toto pozvání využito (ač otec Hošek navrhoval, že zapůjčí svého, zcela nového . . .).

Po mši byla celá dětská schola pozvána na faru na pohoštění, o které se postarala místní ochotná děvčata a šikovné kuchařky (jména neznám, buchy byly moc dobré). Touto cestou tedy velice děkujeme za srdečné přijetí nejen otci Hoškovi, ale především farníkům z Komína.

Markéta Migotová

Turangawaewae

místo k zastavení

Rozhovor s lektorem angličtiny Trevorem Aysonem o novozélandské a české krajině, společnosti a kultuře, jehož manželka je naší farnicí.

Kdybys měl vyjádřit svůj pohled na Nový Zéland ve třech slovech, která by to byla?

Řekl bych, že by to bylo . . . překrásný, překrásný, překrásný. Protože je to mladá země, tím myslím, že není tak dlouho osídlená jako třeba Evropa, ale stará z biologického hlediska. Je to krásná země a to, co nám chybí z historie, je víc než vyváženo nádhernou krajinou.

Zůstaňme chvíli u minulosti Nového Zélandu – můžeš uvést několik základních faktů z historie své země?

Roku 1840 se Nový Zéland stal britskou kolonií, přesněji řečeno, až následující rok, kdy byla uzavřena dohoda mezi britskou korunou a Maory. Potom dalším důležitým mezníkem byl rok 1907, kdy byl Nový Zéland vyhlášen dominiem. To znamená, že jsme získali vlastní vládu, ale Velká Británie stále zasahovala do dění v zemi a byli jsme součástí britského impéria. Roku 1947 jsme získali úplnou nezávislost. Ale až doteď máme jako oficiální hlavu státu britského monarchu. A když britský panovník není v zemi, je reprezentován guvernérem.

Toto je pro mnohého dnešního Evropana těžko představitelná situace – mít v čele státu krále či královnu.

No ano, je to konstituční monarchie. Já sám jsem zastáncem republiky. Nevidím důvod, proč by moje země měla být řízena někým, kdo je víc než 20 000 km daleko. To pokládám za úplně absurdní. Myslím, že by bylo lepší, kdybychom měli prezidenta, a sice prezidenta voleného přímo. Ne parlamentem, jak je to třeba v České republice, ale lidmi.

Věříš, že se politická situace Nového Zélandu v tomto ohledu změní?

Snad v příštích patnácti, dvaceti letech. Myslím, že je třeba počkat, až přijde ke slovu mladší generace, protože třeba generace mých rodičů je velmi loajální vůči monarchii – zažili druhou světovou válku a bojovali za Boha, krále a vlast. Ale musím říct, že v posledních tak čtyřiceti letech se Nový Zéland stal více nezávislý a více se vnímáme jako samostatná národnost, a už ne jako Britové, jak to bylo dříve. Já už bych třeba nikdy nepřipil na zdraví královny.

Jak do tohoto pojetí národnostní identity zapadá původní maorská kultura? Je vůbec možné mluvit o novozélandském národu? Ve vaší zemi je přece tolik rozdílných národností a kulturních tradic.

Ano, myslím, že hodně vycházíme z maorské tradice. Maorové, to jsou původní obyvatelé Nového Zélandu, nejsou to Polynésané. Většina Novozélandců, tedy bílí, se nazývají pakeha. To jednoduše znamená Ne-Maor.

Kolik procent tvoří Maorové z obyvatel Nového Zélandu?

15 procent. Ale do toho se započítávají i lidé, kteří jsou jen částečně Maorové. Můžeš se přihlásit k maorské národnosti, i když jsi jen z jedné šestiny maorského původu. Jinak lidé jsou na svůj maorský původ velmi hrdí. Existuje několik maorských kmenů, každý z nich má svou historii a svůj kraj. Každý je pyšný na svou individuální historii, tradice, či to, co Maorové nazývají pakopapa, což znamená genealogii, tedy rodokmen, historii rodu.

K otázce Maorů a maorské kultury by se nabízelo srovnání s jinými, dnes menšinovými, etniky, jako jsou třeba v USA indiánské kmeny či v Evropě Romové, cigáni. Myslím, že Maorové a indiáni v Americe mají něco společného, a sice to, co by se dalo nazvat spirituální vztah, pouto, k zemi. Říkají, že jsou částí země, jsou částí jejího ducha. Kdybychom si procházeli svět, toto spojení se zemí najdeš u mnoha tzv. přírodních národností. Myslím, že z Evropanů mají k tomuto pojetí země nejbliž Irové.

Jaké je společenské postavení a životní styl Maorů? Kdybychom opět použili analogii – indiáni ve státech žijí v rezervacích, integrace Romů např. v zemích západní Evropy je také velmi problematická . . .

Asi 80-90 procent Maorů dnes žije ve městech. Ale před druhou světovou válkou to byli převážně venkovští lidé, žili v krajině. Až generace poválečná, jedná se tedy o tedy asi léta 1940-1970, přešla z převážně venkovského na převážně městský způsob života. Ale máš i Maory,

co žijí ve městech, ale stále odjíždí z města do krajiny, např. slavit svatbu, či to, co nazývají panihini, tedy pohřeb apod., protože pořád cítí spojení s domovem Maorů. Maorsky se to řekne turangamwaewae, což znamená místo k zastavení, nebo místo, kde se skutečně cítím sám sebou.

autor: Marie Ayson

Jaké jsou základní principy maorské životní filosofie, náboženství?

Oproti našemu pojetí času, lineárního vnímání historie, orientované na budoucnost (říkáme, že se díváme do budoucnosti), Maorové říkají, že stojí zády k budoucnosti. Protože budoucnost je za nimi, budoucnost nemůžeš vidět. Dívají se na minulost a to, co se stalo v minulosti, přenáší do budoucna.

Ale také, když jsou Maorové pohromadě, muži a ženy mají rozdílné role. Například při zvaní hostů na shromaždiště, zvolací pozdrav – v maorštině se jmenuje karanga – může říct pouze žena. A ze strany návštěvníků může na pozdrav karanga odpovědět také pouze žena. Potom přijdou obě skupiny k sobě a muži provádí tzv. powhiri, to je maorský pozdrav, řeč

s určitou formální strukturou. Na konci této řeči muž a žena vstanou a zpívají píseň vítání. Ale – jestliže žena nesouhlasí s tím, co muž řekl, zůstane sedět a ten muž je pak hodně ponížený. Nestává se to často, ale chci jenom ukázat to rozdělení rolí. Pak následuje řeč tří mluvčích ze strany návštěvníků a odpověď na přivítání, obě strany pak zazpívají píseň a nakonec jdou k sobě, potřesou si rukama a následuje tzv. hongí, tření nosů o sebe. Tenhle druh pozdravu znamená, že spolu sdílíte dech života. Tyto dvě skupiny tedy přijdou k sobě, zmizí ona vzdálenost mezi nimi, nyní dva jsou jedno. Je to dost symbolické.

Ale co pokládám za typické pro Nový Zéland oproti třeba Austrálii – v Austrálii nemají domorodci, aborigines, společenský respekt. To je na Novém Zélandu jiné. Ano, jistě, není všechno perfektní. Ale myslím, že na Novém Zélandu je větší míra porozumění mezi Maory a Ne-Maory než mezi bílými Australci a australskými domorodci.

Takže nejsou např. problémy s vyšší kriminalitou Maorů?

Ano, hodně Maorů je ve vězení. A více než polovina vězňů jsou Maorové. Příčinou bylo jejich vykořenění z původních tradic. Když do země přišli Britové, vzali jim zemi a tím odsoudili většinu Maorů k jakémusi bezzemství, neukotvenosti. Byli tak zbaveni země a stali se závislí na podpoře.

Důsledkem toho také třeba je, že Maori nežijí tak dlouho jako Ne-Maori (průměrná délka života Maorů je 60 let, oproti např.

77 v Evropě), mají vysoké procento nemocných cukrovkou a také maorské ženy mají jeden z největších podílů kuřáček na světě – 46 procent maorských žen kouří.

Ale co je pozitivní – v posledních asi 30 letech nastává velká renesance, obnovení maorské kultury – např. maorskému jazyku se dostává velké pozornosti, děti se jej učí na školách. Obnovuje se také tradice dlabání dřeva či tzv. moko, tetování. To vše je součástí maorské kultury. Do popředí se dostávají také maorští spisovatelé, nejznámější je asi Witi Ihimaera se svým románem *The whale Rider* (na motivy románu byl natočen film, v Čechách běžel pod názvem *Pán velryb*, pozn. red.).

Opustěte nyní na chvíli kulturu Maorů a zaměřme se na jinou stránku novozélandské společnosti, na náboženství. Jak bys charakterizoval náboženské vyznání Novozélandců?

Nový Zéland je protestantská země – to už je dáno britskou nadvládou. Lidí, kteří chodí do kostela, je asi 20 až 30 procent. Z těch, co se hlásí ke křesťanství, je 40 procent anglikánů, 25 presbyteriánů a 15 procent katolíků. Kromě toho je tu i malé množství muslimů, buddhistů nebo třeba malá židovská komunita.

A náboženský život Maorů?

Maorové přešli k anglikánům či presbyteriánům, ale v jejich víře můžeš vidět určitou směs křesťanské a maorské víry, například – Maorové tomu říkají *karakir*, což je děkovaná modlitba před jídlem. Maorové začlenili křesťanství do maorské

víry, stále si tak udržují svůj způsob vidění světa.

Přejděme k řekněme praktičtější stránce novozélandské společnosti, ekonomické situaci. Novozélandská ekonomika je tuším na vyšší úrovni než česká.

Asi ano, ale nyní jde ekonomická úroveň Nového Zélandu pomalu dolů. Po určitém vrcholu před několika lety se teď myslím mírně zhoršuje.

Jinak naše ekonomika je založena na zemědělství, zejména na exportu skopového masa, vlny, ale jsme také jedním z největších světových vývozců mléčných výrobků, másla, sýra a tak. Na Novém Zélandu máme asi 40 miliónů ovcí – a 4 milióny obyvatel.

Velmi důležitou částí ekonomiky je ale také turismus. Z průmyslu máme hlavně lehký, třeba inženýrství. Na rozdíl od Austrálie nemáme velké zdroje nerostných surovin, takže se zaměřujeme hlavně na zemědělství.

Na začátku jsem se Tě ptala na tři asociace k Novému Zélandu – jak bys charakterizoval Českou republiku?

Hm – pivo, kultura a jídlo. Mám rád české pivo, protože je ho větší výběr než na Novém Zélandu a má výraznější chuť. To bude asi českým chmelem. Kultura – tím myslím divadla, koncerty, umění, které jsou tu mnohem víc viditelné a jsou taky mnohem víc podporovány než na Novém Zélandu. My je máme, ale jsou jaksi upozaděné sportem. Sport je naše kultura – a naše kultura je sport. A česká kuchyně

– mám hrozně rád česká jídla. Smažený květák nebo plněné papriky, s knedlíky a rajčatovou omáčkou. A ještě jedno jídlo mám rád – vepřové s knedlíky a kyselým zelím. Jo jo. To mám moc rád.

autor: Marie Ayson

Byl jsi také něčím překvapen, když jsi přijel do České republiky? Máš nějaký zvláštní zážitek?

Asi ani ne. Vlastně ano – máte jiných způsob, jak děláte věci. Česká společnost je myslím víc založená na morálce, zdvořilosti. Na formální zdvořilosti – třeba tady řekneš cizinci „Dobrý den“, zatímco

na Novém Zélandu jenom „Hi, ahoj“ . Myslím, že Češi se k sobě chovají více formálně, k cizincům i přátelům. Ale Češi jsou podle mě taky velmi pohostinní – hlavně když jdeš k někomu domů – hned ti nabízí papuče. Novozélandčané jsou taky pohostinní, ale jiným způsobem. My jsme míň formální a víc uvolnění.

Češi se mi jeví navenek hodně rezervovaní, ne moc komunikativní, ale když je poznáš blíž, to je pak jiné.

No a samozřejmě je pro mě nové, že se tu jezdí po pravé straně silnice. Vždycky, když přecházím silnici, musím se tu dívat doleva, a ne doprava, jak jsem zvyklý ze Zélandu. A taky tu musím dávat pozor na tramvaje – na Novém Zélandu jsou většinou jen autobusy nebo se jezdí autem. Nový Zéland má vůbec jedno z nejvyšších čísel v množství aut, vzhledem k počtu obyvatel – jedno auto připadá na 3 lidi.

A ještě myslím, že Češi obecně víc chodí pěšky než Novozélandčané. Jste víc fyzicky aktivní – turistika, ježdění na kole ...

Na Novém Zélandu jsi pracoval jako novinář – měl jsi možnost vnímat určité aktuální otázky či problémy? Co bys viděl jako aktuální témata české společnosti?

Pracoval jsem převážně v menších městech. Sociální problémy, ty najdeš hlavně ve velkých městech. Takže o tom moc nevím. Na posledním místě jsem pracoval poblíž velkého města, ale žádné výrazné sociální problémy jsem tam nepozoroval. Jestli byly, tak nebyly zvnějšku viditelné.

Teď k České republice – žebráci. To byl pro mě celkem šok. Na Novém Zélandu,

ano, také máme ve větších městech bezdomovce – a také organizace, co se o ně starají, jako třeba Armádu spásy apod., ale nemáme žebráky. Nejsem zvyklý vidět žebráky na rozích ulic, u kostelů. U nás bezdomovci jsou, ale nežebrají, je o ně postaráno sociálním systémem.

autor: Marie Ayson

Poslední otázka se týká víc Tebe osobně, Tvého vidění světa – máš nějaké životní motto, kredo?

Svět je skvělý kulinářský zážitek, který na čeká na to, až bude ochutnán. Protože, začal jsem cestovat poměrně pozdě, je mi čtyřicet. A většina Novozélandčanů, když začne cestovat, má kolem dvaceti. Jsem tak vlastně jakýsi pozdní začátečník.

Trevor Ayson – na Novém Zélandu pracoval jako žurnalista, v současné době působí v České republice coby lektor angličtiny, má českou manželku

Rozhovor vedla Marie Palacká

Podzimní povídání

Podzimní podvečerní šero rozprostíralo svůj šedavý háv po kraji a chladný vítr cuchal barevné špičky stromů. Babí léto se už trochu zimomřivě choulilo ve všech koutech, když se kluci rozcházeli z fotbalového tréninku domů. Petr a Patrik to měli nejdál, bydleli ve vedlejší vesnici a jezdili na tréninky na kole. Rozloučili se s ostatními a za veselého hovoru došli ke kolům. Petrovi zamrzl úsměv na rtech. „Tak s tímhle se domů nedostanu! To snad není pravda,“ vykřikl sotva zahlédl očesané kolo. Chybělo světlo, odrazky, šlapátka, dokonce i sedátko se někomu hodilo. Víc asi nestihl, snad ho někdo vyrušil, protože Patrikovo kolo bylo v pořádku. Petra se zmocnil vztek. Rozezleně bouchl do kola: „Dostat toho darebáka do ruky, měl by se na co těšit! Takhle se nedá jet domů, to bude opravdu skvělá cesta. Já bych ho . . .,“ bezmocně křičel. Patrik zatím odvázal své kolo. „Ahoj,“ houkl na něj Petr, roztrpčený tím, že kamarád pojede bez něj. „Neblázni, taky povedu kolo, budu s ním svítit na cestu a ty půjdeš za mnou. Po svých přece domů taky trefíme,“ zklidňoval ho Patrik. „Tobě se to mluví, tobě nic neukradli,“ ještě trochu bručel Petr, ale v duchu byl rád, že ho v tom Patrik nenechal samotného. „Budeš se divit,“ překvapil ho Patrik, „mám trochu jiné zkušenosti, ale vím, jak ti teď může být. Než jsme se nastěhovali k vám do

vesnice, bydleli jsme tady ve městě. Jeden můj spolužák mi bral svačiny a různé věci,“ pokračoval Patrik zatímco se pomalu vydali na cestu. Petr jen udiveně broukl: „Ty bláho!“ „Víc než nepříjemné,“ zasmál se Patrik, „ještě teď si nerad vybavuji jeho obličej bez jediné stopy lítosti nad tím,co dělá, naopak. Já jsme ho pomalu začínal nenávidět, on byl v pohodě, jako by ani neměl svědomí. Nikdy ho nikdo přímo nechytl, přestože všichni věděli, kdo mi věci bere. Měl jsem dvě možnosti: žít v sobě nenávist, nebo mu odpustit. Odpustit člověku, který ničeho nelituje a klidně ti stejnou věc provede znovu, je asi to nejtěžší, co znám. Zachránil mě odchod na jinou školu díky našemu stěhování. Neumíš si představit, jak se mi vnitřně ulevilo, když jsem ho přestal nenávidět a odpustil mu.“ Patrik zmlkl a chvíli šli v tichu. „Všechno chce svůj čas, já doufám, že jednou také odpustím, zatím ale . . . no, asi víš . . .,“ ozval se Petr. „Jasně, v klidu. A teď se neloudej, ať jsme brzy doma,“ pobídl ho Patrik.

Jarka Cýrusová

BIVAK

píší nám naše skautky

Na bivak jsme se letos vydaly poslední víkend v září. Vyšly jsme z Třebíče a jako cíl jsme si daly Velké Meziříčí. První den jsme toho moc nenachodily, jen z třebíčského nádraží kousek do lesa, kde jsme si uvařily večeři a šly spát. V sobotu jsme se těšily, že nás probudí sluníčko, ale byla to Sueňo s tím, abychom nachystaly snídani. Potom jsme se sbalily, uklidily ohniště a vydaly se dál. Po cestě jsme obdivovaly krásnou přírodu a potkávaly spoustu zvířátek a hodných lidí, kteří nám dávali na cestu jablka. Někdy odpoledne jsme narazily na lehký sráz, a protože jsme měly dobrou náladu, začaly jsme si tam hrát, válet sudy a dělat blbosti. Když jsme večer dorazily do naší vyhlédnuté krčmy, jelikož to byla taková boudička bez světla, nedá se tomu říct jinak, uvařily jsme si večeři. Potom jsme si ještě povídaly, hrály hry a pak šly spát. Ráno jsme šly do kostela na mši. Po cestě nás ještě nějakí kluci zvali na pivo, ale to jsme samozřejmě jako správné skautky odmítly. Mše se nám moc líbila a navíc jsme zjistily, že taky mají farní kavárnu, kterou jsme navštívily. Potom už ale bylo poledne a čas odjet domů do Brna. Letošní bivak neměl chybu, což bylo hlavně díky skvělým lidem. Takže díky Veve, Sui, Nardo, Sofi, Čmeli, Včelko, Kešu, Willy, Neaty, Myško, Žabko a Esterko. Bylo to s váma moc fajn.

Panda a Hrrr Vitázkovy

Pro bystré hlavy

Milé bystré hlavy,

přeskládejte jednotlivá písmenka ve slovech tak, aby slova dávala smysl, a zamyslete se, co mají tato slova společného. Přijdete tak na to, čím svátek si připomínáme 1. listopadu.

TIKEŠFRNA Z SISASI

VLCÁVA

JOCHTĚV

ŽNEKAA

LDULMIA

GIÁNC Z OLOYLY

ÁŠTMO

LÁKRA

ANUSUÝGT

NAJ ENOPUCMÝK

zdroj: <http://kultura.slansko.cz/>